

TMMOB ve TTB'DEN ÖMER DİNÇER'E YANIT

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Başkanı Mehmet Soğancı ve Türk Tabipleri Birliği (TTB) Başkanı Eriş Bilaloğlu, 7 Mart 2011 tarihinde TMMOB'de bir basın toplantısı düzenleyerek, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer'in işçi sağlığı ve iş güvenliği alanındaki uygulamaların TMMOB ve TTB tarafından açılan davalar nedeniyle engellendiği yönündeki iddialarına yanıt verdi.

Açıklamada, AKP Hükümeti'nin 2003 yılında kabul ettiği 4857 sayılı İş Yasası'nın 9 yıldan bu yana yürürlükte olmasına karşın işçi sağlığı ve iş güvenliği alanını yasanın kabul edilmiş gerekçesine uygun olarak hala düzenlemediği, tersine yasanın bu bölümlerinin torba yasalarla değiştirilerek amacın deforme edildiğine dikkat çekildi. "En büyük deformasyon da Sayın Bakan'ın döneminde olmuştur" denilen açıklamada, Ömer Dinçer'e yönelik tepki şöyle ortaya konuldu:

"Sayın Bakan, 9 yıldan bu yana iktidarda değillermiş gibi, kamu yönetimi geleneğini eleştirerek, geleneğin günlük sorunlarla uğraştığını, kendilerinin iki yıldan bu yana tek tek işletmeleri denetleme eğilimini değiştirmeye, önleyici tedbirler almaya çalıştıklarını ifade etmektedir. Bakan, '2004 yılından bu yana iş güvenliği uzmanı yetiştirmek amacıyla yapılan eğitimler sonucunda verilen belgelerin de meslek odalarının açmış olduğu davalar nedeniyle iptal edildiğini, 1777 kişiye belge verdiklerini, bu belgelerden 220 belgenin iş yeri hekimlerine verildiği, bu belgeler iptal edilmez ise bu kişilerin iş güvenliği uzmanı olacağını, özel sektöre eğitim yapma fırsatı vererek bu sorunun üstesinden geleceklerini fark ettiklerini, üç üniversiteyle konuyla ilgili çalışma başlattıklarını, eğitim verecek 28 işletme oluşturulduğunu, 57 tane ortak iş sağlığı ve güvenliği birimi kurulduğunu, 704 eğitici yetiştirildiğini, şu anda 16 bin civarında iş güvenliği uzmanına

ihtiyaç olduğunu, iş sağlığı ve iş güvenliği konusunda süratle uzman yetiştirmek, bu konuda hizmet üreten sektör yaratmak ve sektörle tüm ülkede iş sağlığı ve güvenliği denetimlerini başarmak zorunda olduklarını söylemektedir. Özetle sunmaya çalıştığımız anlatımlardan bizim çıkardığımız sonuç; sosyal hukuk devletinde kamu geleneği adına ne varsa hızla tasfiye edileceğidir."

Bakan Dinçer'in, meslek örgütlerini; "bakanlık düzenlemelerini yargıya taşımaları" nedeniyle engel olarak gördüğünü dikkat çekilen açıklamada, şu ifadeler yer verildi:

"Yargı tarafından hukuka ve kamu yararına aykırılığı tespit edilmiş ve bu nedenle iptal edilmiş yönetmelikleri savunmak ve dava açanları suçlamak, demokratik hukuk devletinde örneğine rastlanacak bir durum değildir. Hukuka aykırı düzenleme yapanlar değil de; dava açanları suçlamak, olsa olsa kamuya ticari sektör olarak bakanlara özgü bir durumdur. Oysa hukuk devletinde öncelikle yönetenler hukuka uymak ve yargı kararlarını yerine getirmekle yükümlüdür. Ülkemizde ise, yargının iptal ettiği her düzenleme ve işlemleri, 'hukuka' değil 'yasa'ya uydurmak için bir günde yasalar ve yönetmelikler değişmektedir. Bu durum ürkütücüdür, korkutucudur ve hukuk güvenliğini ortadan kaldırmaktadır."

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Ticari Sektör Yapılamaz

Açıklamada, kamu hukuku alanı olan işçi sağlığı ve iş güvenliği alanına ilişkin, "ortak iş sağlığı ve güvenliği birimlerinin ticari sektör haline getirilip, işyerlerinin devlet adına denetlemesi ve özel eğitim kurumlarının belgeledikleri meslek mensuplarının ortak iş sağlığı ve güvenliği birimleri tarafından işyerlerine kiralık işçi olarak verilmelerinin" çözüm olarak sunulması eleştirildi. Açıklamada, "TMMOB ve TTB işçi sağlığı ve iş güvenliği alanının piyasalaştırılmayacağını, meslek mensuplarının ise kiralık işçi konumuna getirilemeyeceğini başından bu yana savunmuştur ve savunmaya devam edecektir" denildi.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği olgusunun, iş cinayetleri ve meslek hastalıklarının ülkenin en ciddi sorunlarından birisi olduğu kaydedilen açıklamada, şu uyarılara yer verildi:

"Sayın Bakan anlamak zorundadır: Kamu düzenini, iş güvenliğini ve işçi sağlığını ilgilendiren bu konunun



kamusal hizmet anlayışı ile ele alınmadığı müddetçe çözümü olanaklı değildir. Her şeyden önce bireye, ailesine, toplumsal işgücü kaybına, işletmeye ve ülke ekonomisine ağır fatura çıkaran bu konu piyasalaştırılmaz. Piyasalaştırılırken dahi hukuksuzluğun sınırları bu kadar genişletilemez ve gerçeğe aykırı gerekçe üretilemez.”

TMMOB ve TTB'den Çözüm Önerileri

Açıklamada, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanına ilişkin çözüm önerileri de şöyle sıralandı:

“Esnek ve kuralsız çalışmayı, işçileri başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan 4857 sayılı İş Yasası yerine bütün tarafların katılımı ile demokratik bir yasa çıkarılmalıdır. İş mevzuatı, eksenini ‘insan’ olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ‘İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı Taslağı’ TMMOB, TTB, Türkiye Barolar Birliği (TBB), sendikalar ve üniversitelerin görüşleri alınarak ve bu görüşler yansıtılarak yeniden düzenlenmelidir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili yasa, tüzük ve yönetmelikler uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alarak yenilenmelidir.

50’den daha az işçi çalıştırılan iş yerlerinde de İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının kurulması yasalarla güvence altına alınmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetleri bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları kapsamalı; sektör ve kurum farkı gözetmeksizin tüm işyerleri için geçerli olmalıdır. Kurulların eğitilmiş ve yetkilendirilmiş kişilerden oluşturulması sağlanmalı ve tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli, tavsiye değil yaptırım gücüne sahip kurullara dönüştürülmelidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin sunumu için belirli işçi sayısı aranmamalı; uygulamalar devlet memurları, kendi hesabına çalışanlar, tarım kesimi gibi yaptığı iş ve çevresinden etkilenen tüm çalışma hayatını kapsamalıdır.

‘İş Güvenliği Mühendisliği’ kavramı, TMMOB’nin belirlediği şekilde tanımlanmalı, 50’den fazla işçi çalıştıran sanayi işletmelerinde ‘tam zamanlı’ iş güvenliği mühendisi çalıştırılması zorunlu hale getirilmelidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin kamusal bir hizmet olarak algılanması sağlanmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda çalışma koşulları arasındaki nedensel ilişkileri araştırmak ve bilimsel araştırma yapacak kurumlar oluşturulmalı, eğitim kurumları bu konuda özendirilmelidir. Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğrenimden başlanarak işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli,



bütün okullarda işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimi yapılmalı, üniversitelerin ilgili fakültelerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği kürsüleri kurulmalıdır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimine önem verilmeli, eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır. Eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmeli, bu eğitimler özerk olmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri, işyeri mekânı, teknoloji, üretimde kullanılan hammadde, üretilen ürün, ergonomi, çalışanların sağlığının korunması v.b. konular proje aşamasında planlanmalıdır. Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular, ilgili standart ve mevzuata uygun olarak üretilmelidir. Bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmalı; üretim, satış ve kullanım sırasında mutlaka denetim yapılmalıdır. Standart dışı malzemelerin piyasaya girişi ve sunumu engellenmeli ve bu konuda bir denetim ağı oluşturulmalıdır.

Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Bugün meslek hastalıklarının tanınması ve önlenmesi sadece proje bazlı çalışmalarla sağlanmaya çalışılmaktadır. Öncelikle meslek hastalığı tanısının konması mevzuatı sadeleştirilmeli ve başta meslek hastalıkları hastaneleri, üniversite hastaneleri ve her ilde en az bir tane olmak üzere eğitim ve araştırma hastaneleri tarafından meslek hastalığı tanısı konması sağlanmalıdır. Silikozis örneğinden ders çıkarılmalı; meslek hastalıklarının önlenmesine ilişkin kamusal eylem planı bir an önce uygulamaya geçirilmelidir.

İş kazası araştırmaları gerçekçi ve güvenilir olmalıdır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.

Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıtdışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır. Ucuz iş gücü olarak görülen kadın işçilik üzerindeki tüm olumsuz uygulamalar ve ürkütücü boyutlara ulaşan çocuk emeği sömürüsü ortadan kaldırılmalıdır.”